

ภาคผนวก ข

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการใช้น้ำและการบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

พ.ศ. 2525

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการบริหารใช้น้ำและการบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก**

พ.ศ.2525

เพื่อให้การจัดการบริหารและให้ความรู้เรื่องการใช้น้ำของประชาชนตามโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพื่อให้การบำรุงรักษาแหล่งน้ำ ดังกล่าวให้อยู่ในสภาพดี รวมทั้งการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของประชาชน ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามข้อ 8 ของประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 และตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2524 จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 1

ข้อความทั่วไป

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการใช้น้ำ และการบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก พ.ศ.2525”

ข้อ 2. ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่ประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ 3. ในระเบียบนี้

“แหล่งน้ำขนาดเล็ก” หมายความว่า แหล่งน้ำที่ได้จากงานและสิ่งก่อสร้างดังต่อไปนี้ อ่างเก็บน้ำขุดลอกหนองและบึงธรรมชาติ สระเก็บน้ำ เก็บกักน้ำในลำน้ำธรรมชาติ ทดและฝันน้ำ สูบน้ำ คลองส่งน้ำบ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล ระบายน้ำออกจากที่ลุ่ม ป้องกันน้ำท่วม พื้นที่เพาะปลูกป้องกันน้ำเค็มและปรับปรุงพื้นที่ชายทะเลเพื่อการเพาะปลูก เขื่อนเก็บกักน้ำ อาคารระบายน้ำล้นท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ สถานีสูบน้ำ คลองระบายน้ำ คันกั้นน้ำ และท่อระบายน้ำ เป็นต้น ซึ่งได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2524

“การบริหารการใช้น้ำ” หมายความว่า การจัดการระเบียบการใช้น้ำจากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎรมากที่สุดด้วยความยุติธรรม รวมทั้งการไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทเกี่ยวกับการใช้น้ำของราษฎร ทั้งนี้โดยอาจจะได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่หน่วยส่งเสริมกิจกรรมต่อเนื่องหรือคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.)

“เจ้าหน้าที่หน่วยส่งเสริมกิจกรรมต่อเนื่อง” หมายความว่า เจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับขบวนการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กและการเกษตรซึ่งมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ราษฎรและคณะกรรมการระดับต่างๆ

“การบำรุงรักษา” หมายความว่า การดูแล บำรุงรักษา ซ่อมแซม โครงการส่งน้ำ ขนาดเล็กให้อยู่ในสภาพดี และสามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยงบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หรือเงินของประชาชนที่ได้รับประโยชน์บริจาคให้ภายในขีดความสามารถของหน่วยงาน แต่ละระดับ หากเกิดขีดความสามารถให้ขอรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) คณะกรรมการสภาตำบล คณะกรรมการพัฒนา กิ่งอำเภอ (กพอ.กิ่งอำเภอ) คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) และคณะกรรมการสุขาภิบาล

“คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ” (กพอ.) หมายความว่า รวมถึง คณะกรรมการพัฒนา กิ่งอำเภอ (กพอ. กิ่งอำเภอ) ด้วย

“อำเภอ” หมายความว่า รวมถึง กิ่งอำเภอ

“นายอำเภอ” หมายความว่า ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดและ สุขาภิบาล

ข้อ 4. วิธีปฏิบัติอื่นใดที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งของทางราชการ

หมวด 2

หน้าที่ความรับผิดชอบ

ข้อ 5. บรรดาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่จัดให้มีขึ้นหรือตั้งอยู่ในเขตท้องที่ใดให้คณะกรรมการแต่ละระดับ จัดทำทะเบียนแหล่งน้ำขนาดเล็กที่มีอยู่ ให้ปรากฏรายละเอียดพอที่จะทราบได้ว่าเป็นแหล่งน้ำประเภทอะไร อยู่ที่ไหน สร้างโดยหน่วยงานใดและจัดให้มีขึ้นตั้งแต่เมื่อไรรวมทั้งให้มีหน้าที่ในการบริหารการใช้น้ำจากโครงการให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนการดูแลและบำรุงรักษา แหล่งน้ำดังกล่าวภายในเขตท้องที่ให้อยู่ในสภาพดีและสามารถใช้ประโยชน์ตามภารกิจหน้าที่ที่มีอยู่ ดังนี้

- (1) แหล่งน้ำขนาดเล็กที่อยู่ในเขตท้องที่ของหมู่บ้านใด ให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการหมู่บ้านนั้น

(2) แหล่งน้ำขนาดเล็กที่อยู่ในเขตท้องที่คาบเกี่ยวของสองหมู่บ้านขึ้นไปให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของคณะทำงานสนับสนุนปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของคณะกรรมการสภาตำบลนั้น

(3) แหล่งน้ำขนาดเล็กที่อยู่ในเขตท้องที่คาบเกี่ยวของสองตำบลขึ้นไปให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) นั้น

(4) แหล่งน้ำขนาดเล็กที่อยู่ในเขตท้องที่คาบเกี่ยวของสองตำบลขึ้นไปให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) นั้น

(5) แหล่งน้ำขนาดเล็กที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลใด ให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการสุขาภิบาลนั้น

นอกจาก (1) - (5) หากกรณีที่มีปัญหาว่าแหล่งน้ำขนาดเล็กจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้ใดให้อำเภอและจังหวัดเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดการจัดทำทะเบียนแหล่งน้ำขนาดเล็กดังกล่าว ให้คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) จัดทำทะเบียนเป็นศูนย์กลางแหล่งน้ำขนาดเล็กประจำอำเภอไว้ให้เป็นปัจจุบัน สามารถใช้เป็นข้อมูลและใช้ประโยชน์ได้ จากรายงานการจัดทำทะเบียนแหล่งน้ำขนาดเล็กของคณะกรรมการสุขาภิบาลเสร็จแล้วให้อำเภอรายงานให้จังหวัดทราบเพื่อจังหวัดจะได้จัดทำทะเบียนเป็นศูนย์กลางแหล่งน้ำขนาดเล็กประจำจังหวัดไว้ต่อไป

ข้อ 6. ให้คณะกรรมการแต่ละระดับ มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษา กำหนดหรือการจัดการใช้น้ำจากโครงการภายในเขตท้องที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้เหมาะสมกับสภาพท้องที่ และให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย รวมทั้งต้องจัดการบำรุงรักษาซ่อมแซมโครงการแหล่งน้ำขนาดเล็กให้อยู่ในสภาพดีและสามารถให้ประโยชน์ได้ภายในขีดความสามารถระดับท้องถิ่น

ข้อ 7. ให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยส่งเสริมกิจกรรมต่อเนื่องและคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) มีหน้าที่รับผิดชอบให้คำแนะนำและให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ราษฎรและคณะกรรมการระดับต่างๆ แล้วแต่กรณี เกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาการใช้ประโยชน์ การบำรุงรักษาและการปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็ก ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็น

หมวด 3

งบประมาณการบำรุงรักษาและการควบคุมตรวจสอบติดตาม

ข้อ 8. แหล่งน้ำขนาดเล็กที่มีอยู่เดิม หรือที่ได้ปรับปรุง หรือจัดทำ หรือสร้าง หรือจัดให้มีขึ้นใหม่หากเกิดชำรุดเสียหายให้ดำเนินการดังนี้.-

(1) กรณีแหล่งน้ำขนาดเล็กที่มีอยู่เดิม หรือได้ปรับปรุง หรือจัดทำ หรือจัดสร้าง หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ หากได้โอนให้เป็นทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสามารถใช้ประโยชน์ได้เฉพาะกรณีที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย โดยใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือเงินของประชาชนที่ได้รับประโยชน์บริจาคให้

(2) กรณีแหล่งน้ำขนาดเล็กที่มีอยู่เดิม หรือได้ปรับปรุง หรือจัดทำ หรือจัดสร้าง หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ หากมิได้โอนให้เป็นทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้หน่วยงานเจ้าของโครงการจัดการบำรุงรักษาและซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีและสามารถใช้ประโยชน์เฉพาะกรณีที่เกิดขึ้นจากความสามารถของคณะกรรมการแต่ละระดับหรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการได้

ข้อ 9 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่นพิจารณาตั้งงบประมาณบำรุงรักษาตามข้อ 8 (1) และ (2) และแต่กรณี ตามภาพกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้ตามกฎหมาย

ข้อ 10 สิทธิ์ที่ได้รับโอนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตามข้อ 8 (1) ให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นขึ้นทะเบียนเป็นทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้

ข้อ 11 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอรับผิดชอบในการควบคุม ดูแลตรวจสอบ และติดตามการบริหารการให้น้ำจากโครงการให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งการบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็กภายในเขตท้องที่ให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 8 กรกฎาคม 2525

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี